

STRUKA ISPRED POLITIKE!

- korupcija u zdravstvu iz ugla ljekara -

Sindikata doktora medicine Crne Gore u partnerstvu sa Ljekarskom komorom Crne Gore realizuje projekat "Struka ispred politike!!!" podržan u okviru programa "Smjestimo korupciju u muzej" Centra za građansko obrazovanje (CGO), a finansiran iz fondova Evropske Unije.

Cilj istraživanja bio je da se ispita prisustvo političke i systemske korupcije u zdravstvenom sistemu Crne Gore. **Ciljna populacija** su zaposleni doktori medicine, specijalisti i specijalizanti.

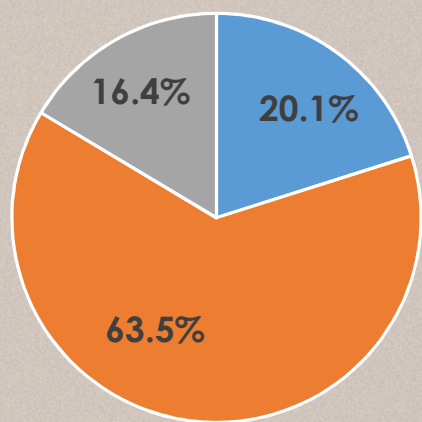
- Terensko istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku od **312 ljekara** (21%/1649), a za određivanje uzorka korišćeni su **podaci iz Instituta za javno zdravlje Crne Gore**.
- Primijenjen je **dvoetajni stratifikovani uzorak**.
- U prvoj etapi izabrane se opšte bolnice i domovi zdravlja proporcionalno broju zaposlenih ljekara. U uzorku su **KCCG, Institut za javno zdravlje, 3 opšte bolnice** (OB Bijelo Polje, OB Nikšić, OB Kotor) i **7 Domova zdravlja** (DZ Podgorica, DZ Bijelo Polje, DZ Berane, DZ Rožaje, DZ Nikšić, DZ Kotor, DZ Herceg Novi) i **Specijalna bolnica Risan**.
- Anketiranje je izvršeno primjenom Paper and pencil assisted personal interviewing (**PAPI metode**), a na upitnik su odgovarala lica koja su u momentu anketiranja bila na svom radnom mjestu.

Greške uzorka

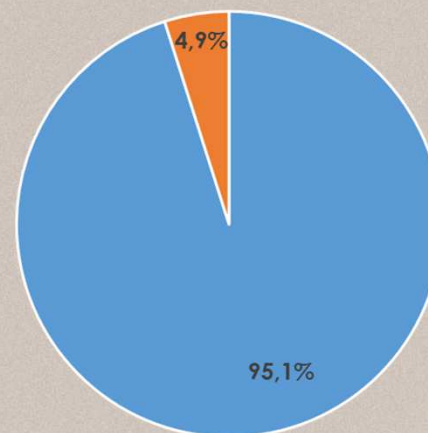
Svi rezultati se nalaze u opsegu petoprocentne greške

Incidenca	Greška
1%	0,991%
3%	1,698%
5%	2,17%
10%	2,987%
15%	3,555%
20%	3,982%
25%	4,311%
30%	4,562%
35%	4,749%
40%	4,877%
45%	4,953%
50%	4,978%

Najveći broj anketiranih ljekara su specijalisti, što odgovara stvarnoj raspodjeli prema podacima Instituta za javno zdravlje Crne Gore (65%), pri čemu trećina anketiranih ima staž duži od 20 godina. Većina anketiranih ljekara nema rukovodeću poziciju (95,1%).

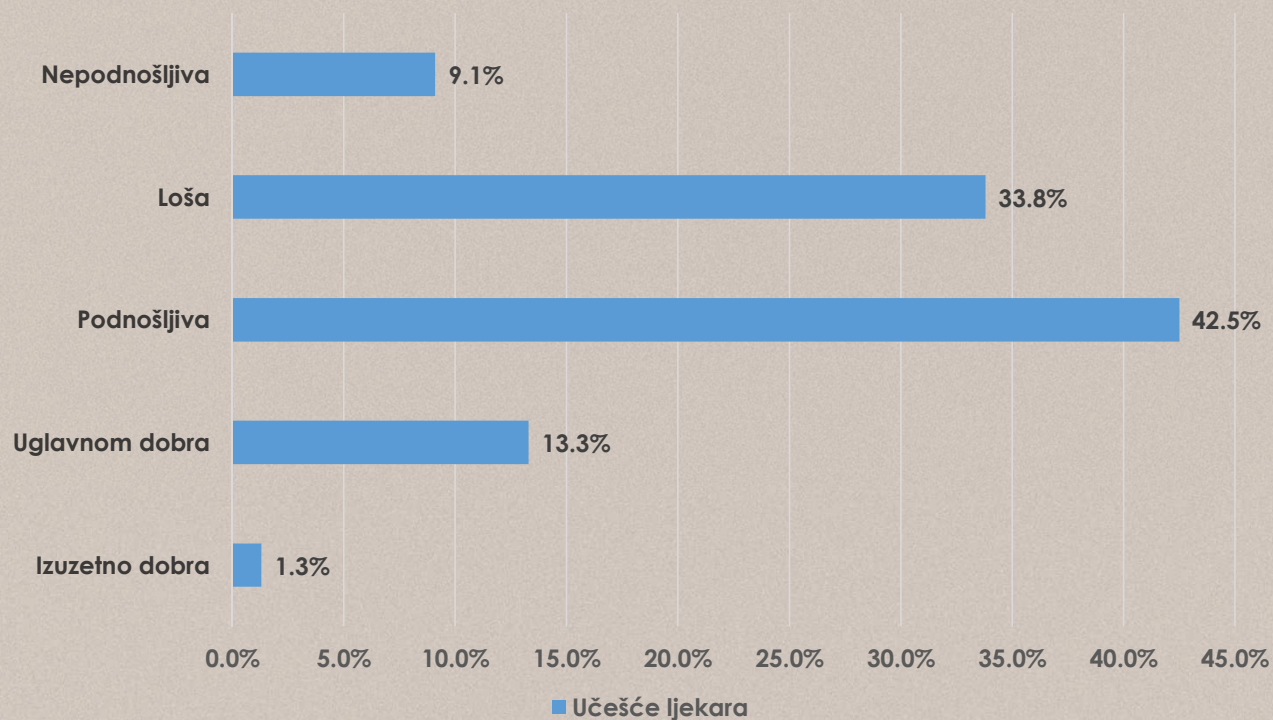

■ doktor medicine ■ specijalista ■ specijalizant

■ Ne ■ Da

Manje od 15% anketiranih ljekara (14.6%) svoju materijalnu situaciju opisuje kao izuzetno ili uglavnom dobru. Za 42,5 % je materijalna situacija podnošljiva, dok **najveći broj anketiranih ljekara (43%) ocjenjuje da im je materijalna situacija loša ili nepodnošljiva.**

Šta je korupcija?

Uređivanje i rukovođenje javnim zdravstvenim sistemom na način koji omogućava namjerno i neopravdano bogaćenje pojedinaca ili grupama ljudi.

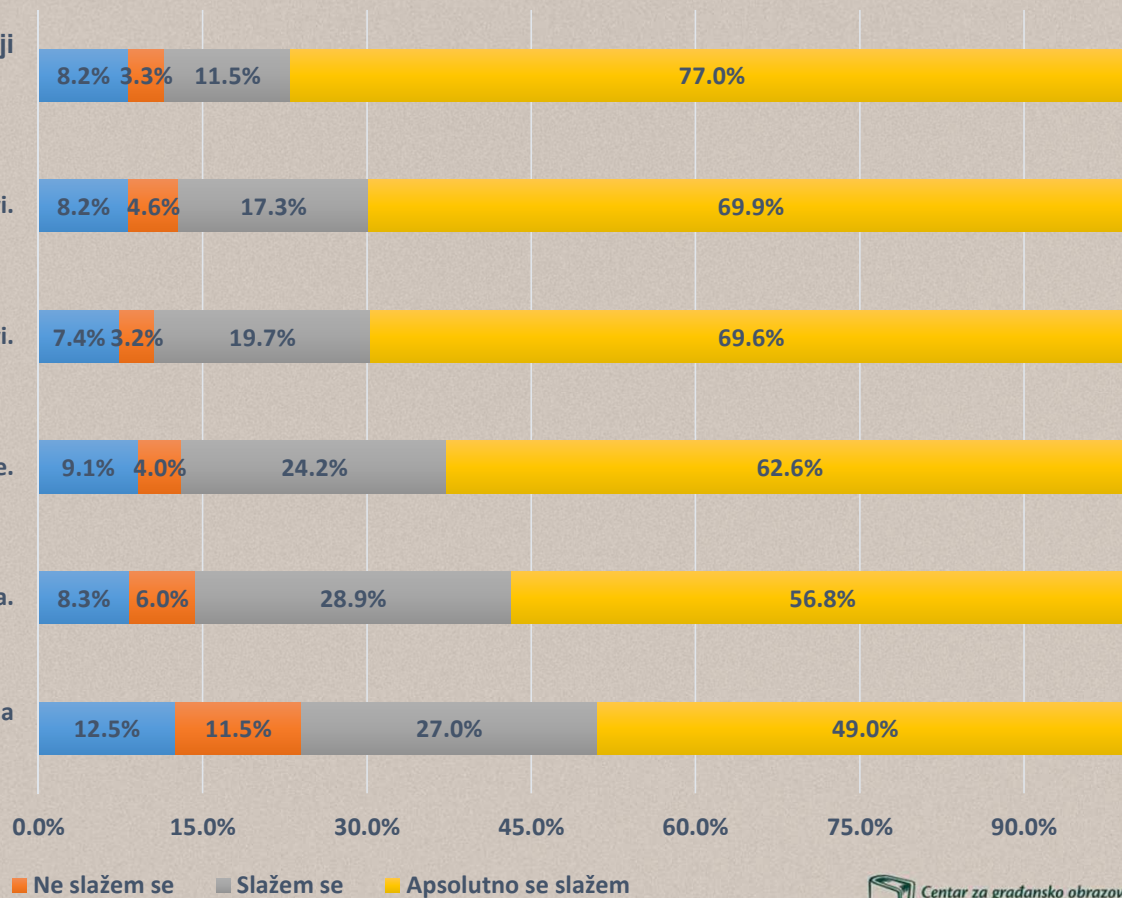
Dodjela specijalizacija po partijskoj osnovi.

Zapošljavanje kadrova po partijskoj osnovi.

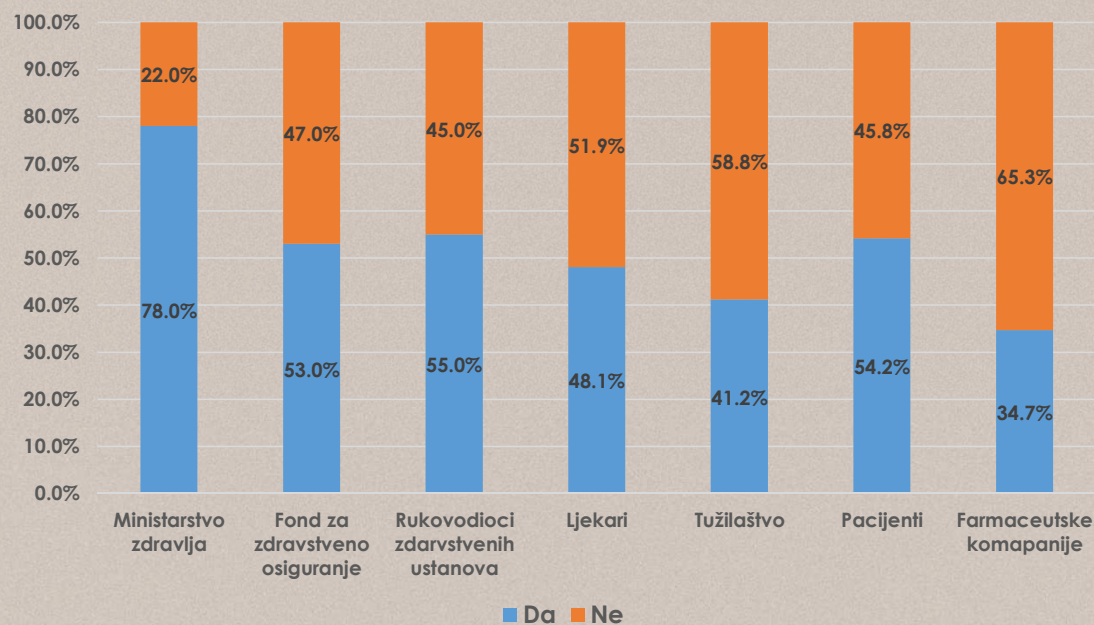
Korišćenje službenog položaja u privatne svrhe/poslove.

Korišćenje veza ili ličnih poznanstava radi zapošljavanja.

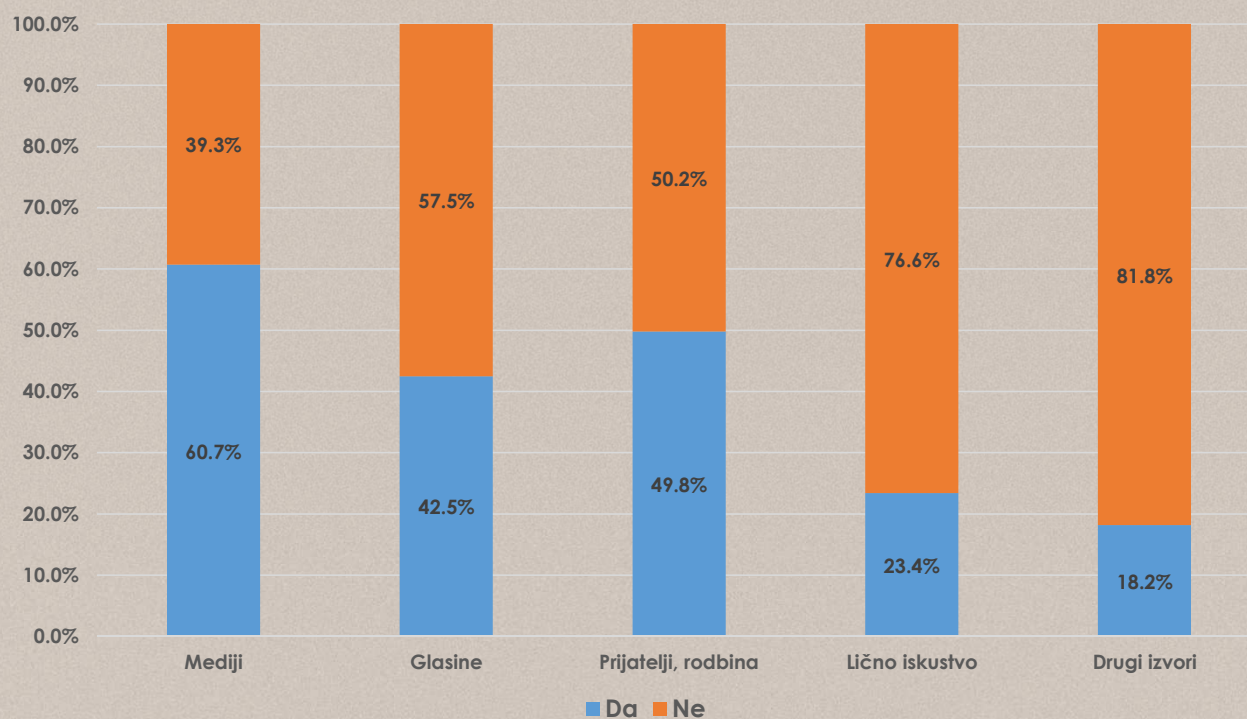
Davanje poklona/novca ljekaru kako bi se dobila ili unaprijedila zdravstvena usluga.

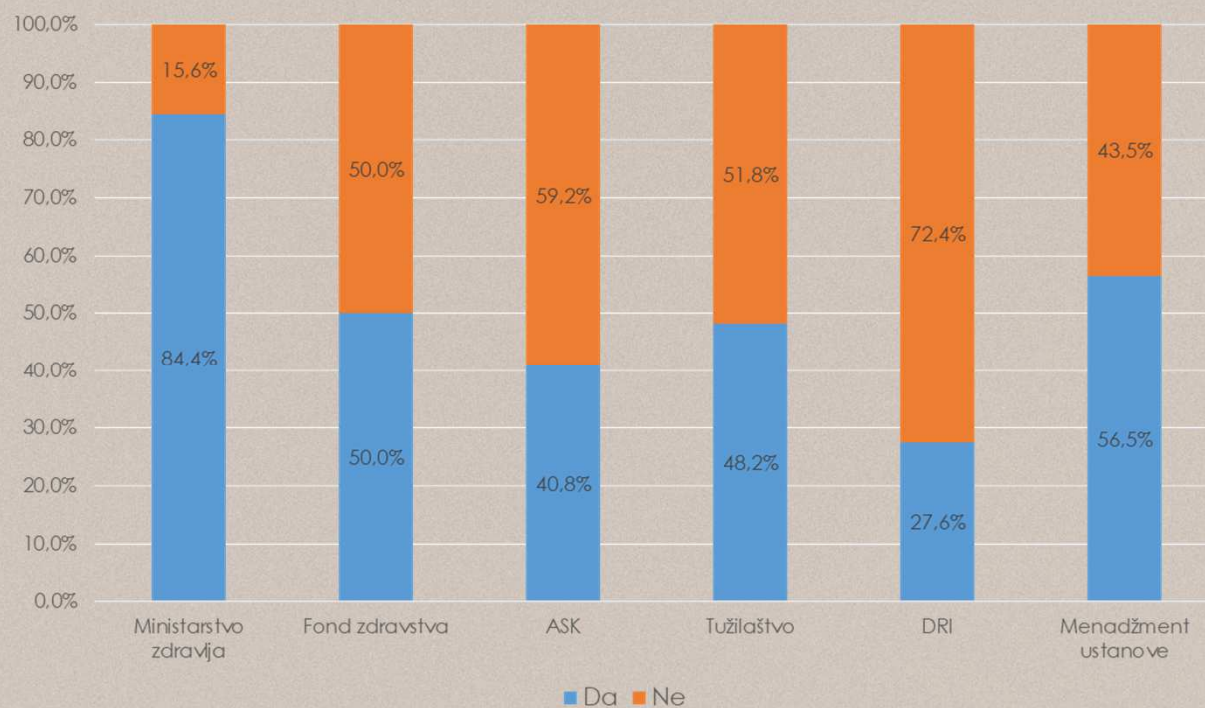
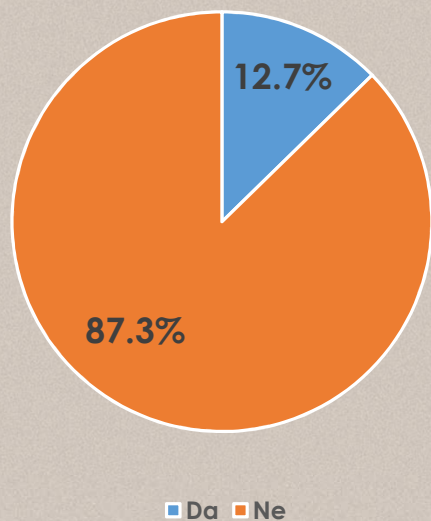
Kad je riječ o identifikovanju odgovornih za korupciju u javnom zdravstvenom sistemu, većina anketiranih ljekara smatra da je ključna odgovornost na **Ministarstvu zdravlja (78%)**, zatim na **rukovodiocima zdravstvenih ustanova (55%)**, pa na **pacijentima (54,2%)** i **Fondu za zdravstveno osiguranje (53%)**. Interesantno je da veći broj samih ljekara odgovornost prepoznaje i u sopstvnim redovima (48,1%), a da se za manje odgovorne smatraju Tužilaštvo i farmaceutske kompanije.

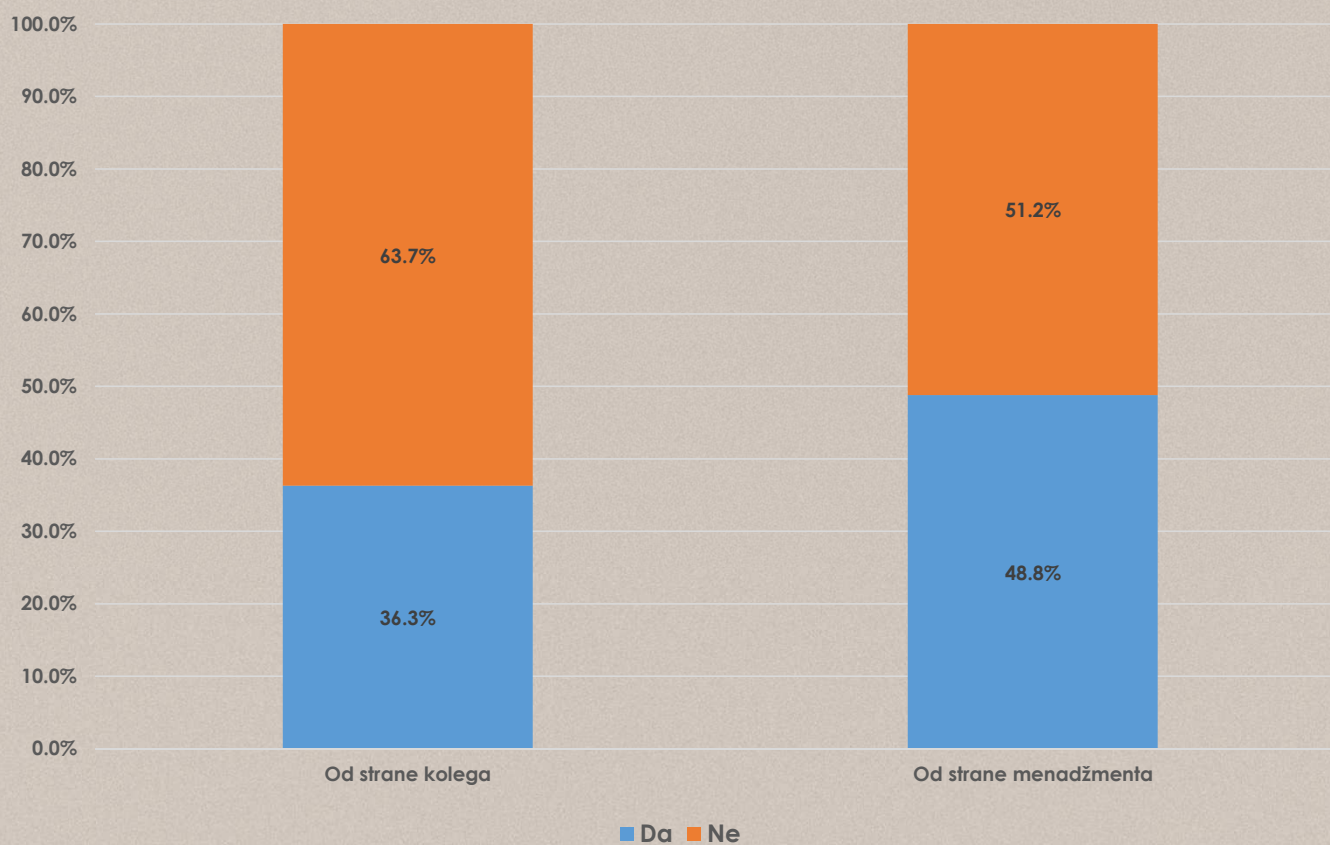
Većina anketiranih ljekara se o korupciji informiše **preko medija i kroz privatne komunikacije (prijatelji i rodbina), odnosno putem glasina**, a značajno je manji broj onih koji informacije imaju kao dio ličnog iskustva.

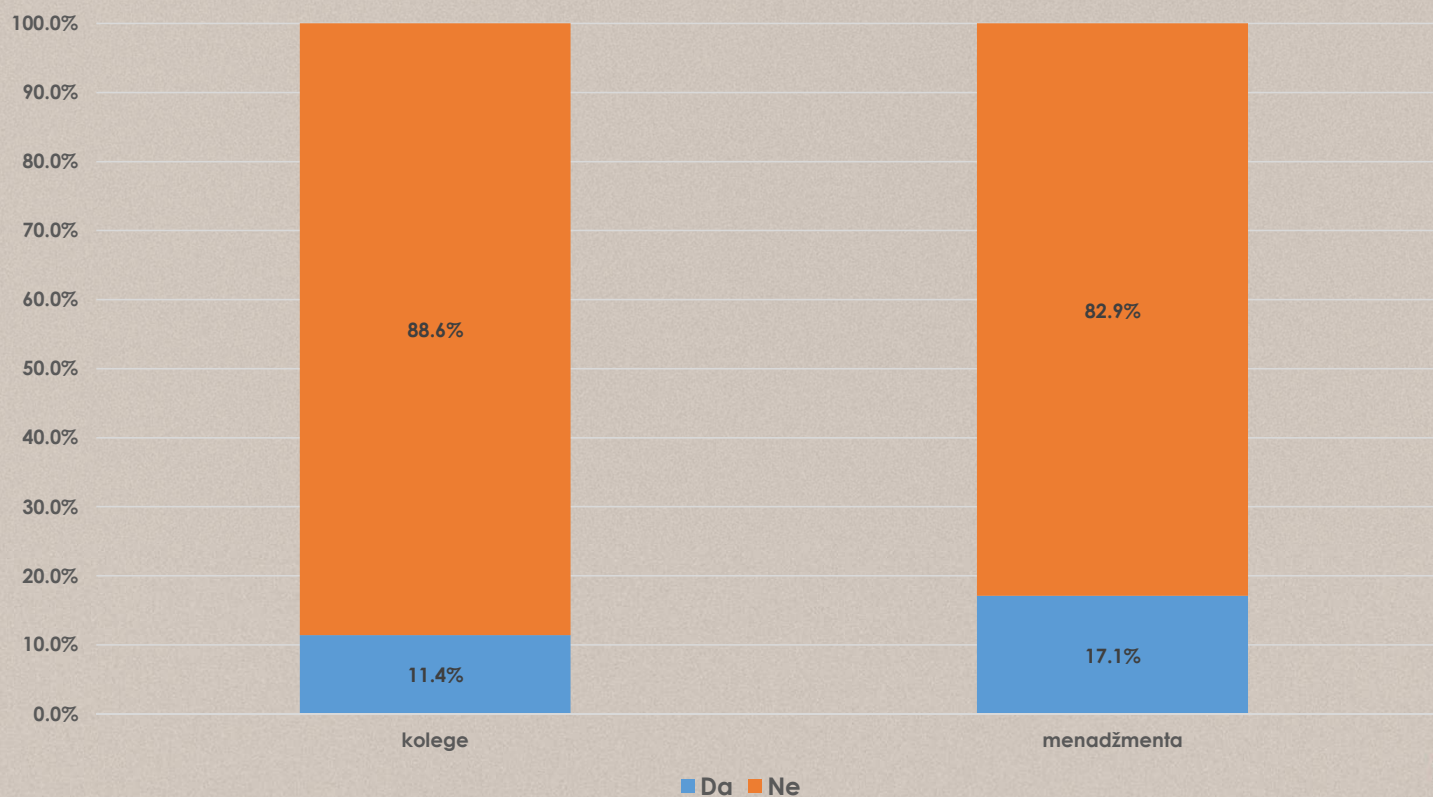
U procjeni efikasnosti sistema borbe protiv korupcije u zdravstvu, dominantna većina anketiranih ljekara (87,3%) navodi da taj **sistem nije efikasan**, a za to najveću **odgovornost** vidi u **Ministarstvu zdravlja** i **menadžmentu** zdravstvenih ustanova.

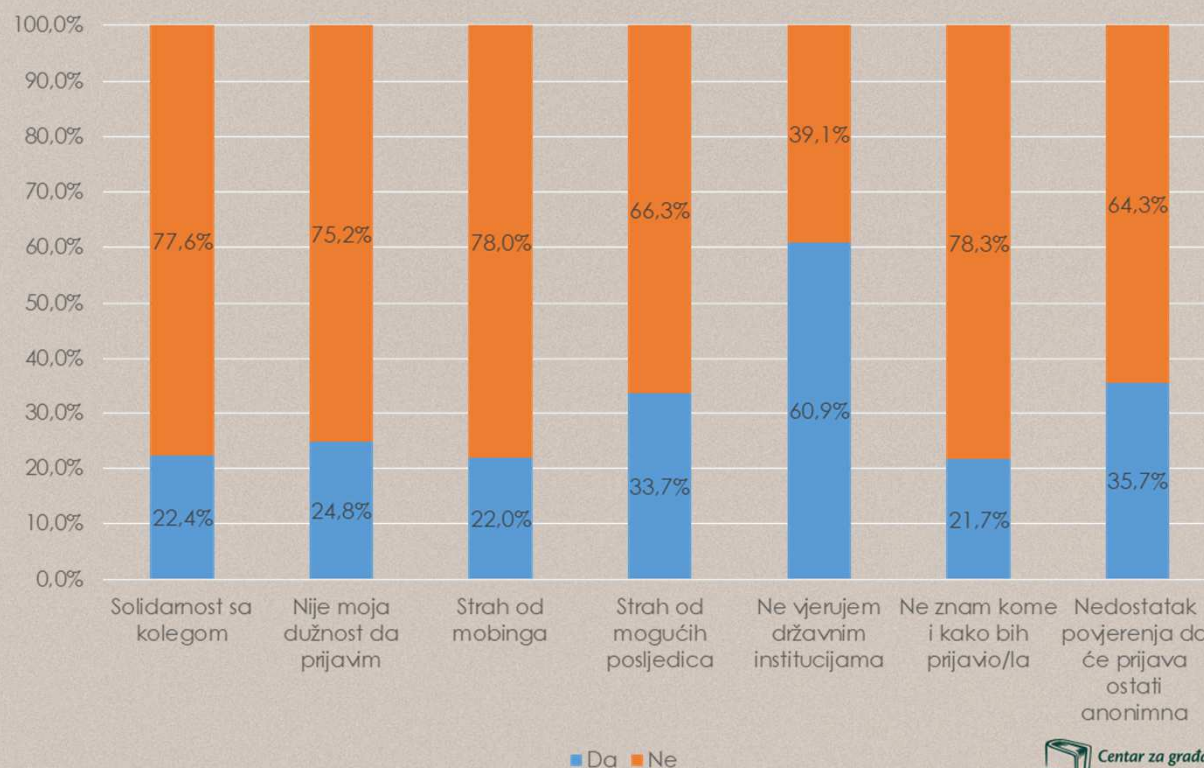
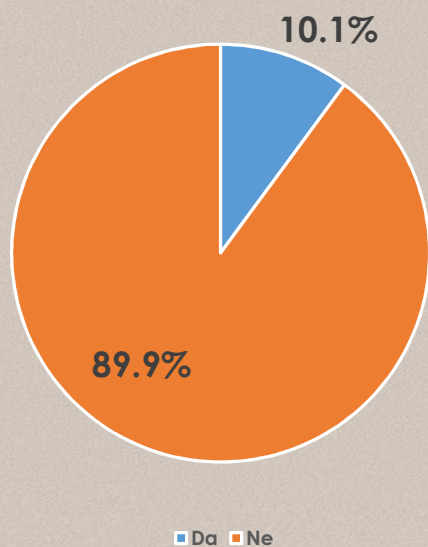
Zabrinjavajuće je da **dvije trećine ljekara** (63,7%) ne bi prijavilo korupciju počinjenu **od strane kolega**, kao i da **više od polovine (51,2%)** ne bi prijavilo korupciju počinjenu **od strane menadžmenta** u zdravstvu.

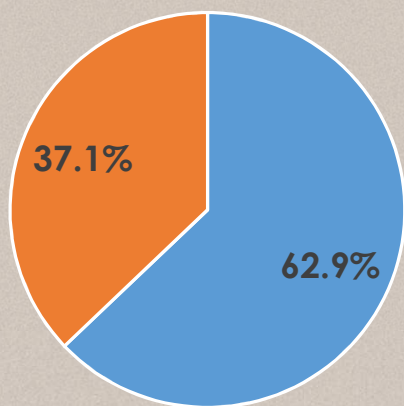
No, značajna većina anketiranih ljekara tvrdi i da **nije svjedočila koruptivnom ponašanju** kolega i menadžmenta.

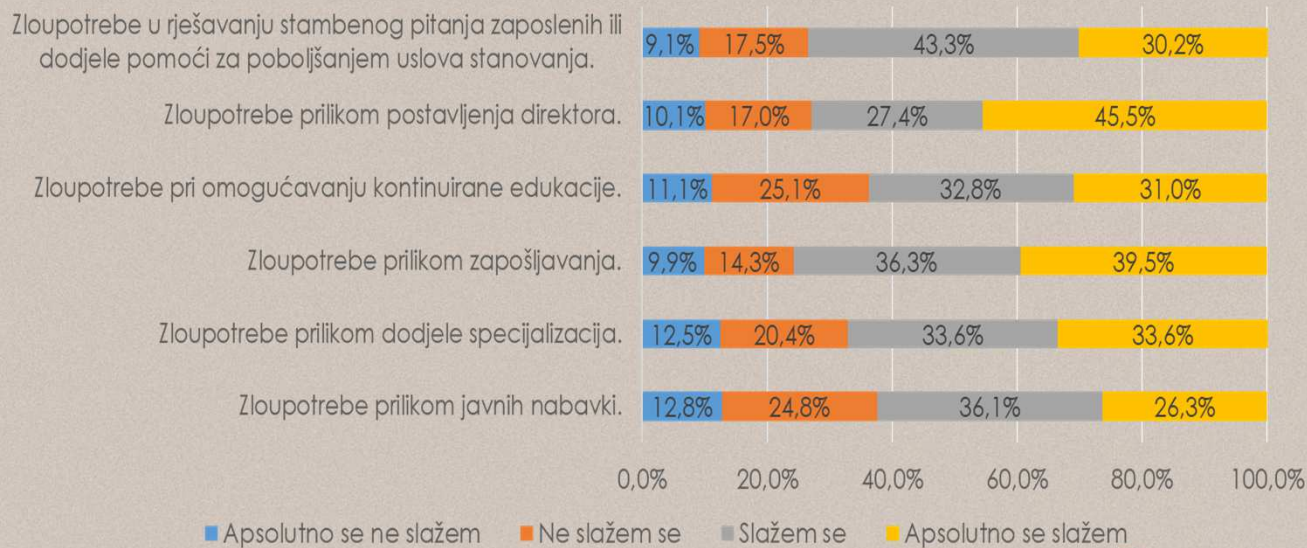
Da je potrebno raditi više na ohrabrivanju ljekara da prijavljuju korupciju kojoj su svjedočili ukazuje podatak da **gotovo 90% ljekara nije prijavilo korupciju kojoj su svjedočili**, pri čemu se za to navode različiti razlozi, a ključan je **nepovjerenje u državne institucije**, što posebno brine.

Gotovo 2/3 ispitanika (62,9%) ističe da u njihovoj ustanovi postoji korupcija. U izvore korupcije, u ustanovi u kojoj rade, najveći broj ljekara korupciju prepoznaje u **zapošljavanju** (75,8%), **rješavanju stambenog pitanja** (73,5%) i **postavljanju direktora** (72,9%). Interesatno je da 45,5% anketiranih ljekara ima tvrdi stav da su izvor korupcije u njihovoj ustanovi **zloupotrebe pri postavljenju direktora**. Takođe, preko 2/3 ljekara (67,2 %) zloupotrebe prepoznaje prilikom **odjeljenja specijalizacija**, odnosno prilikom omogućavanja **kontinuirane edukacije** (63,8%), ali i u **javnim nabavkama** (62,4%).

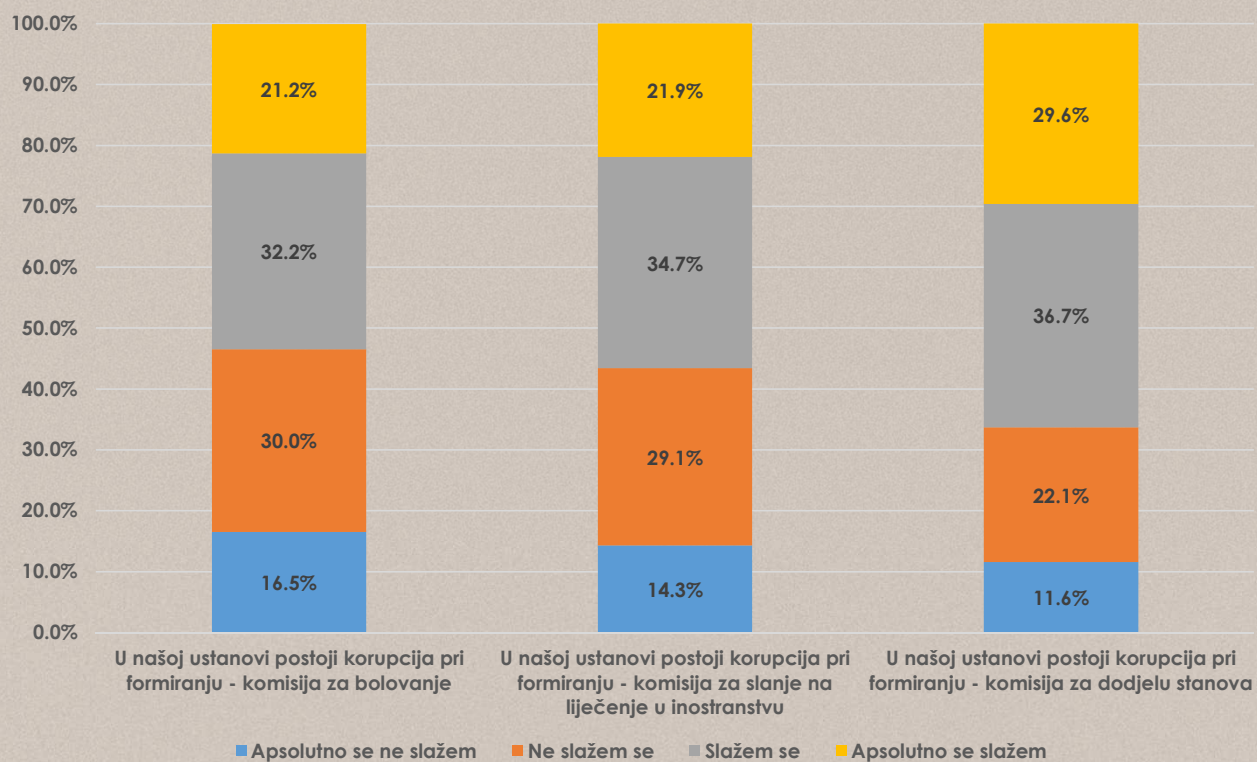

Da Ne

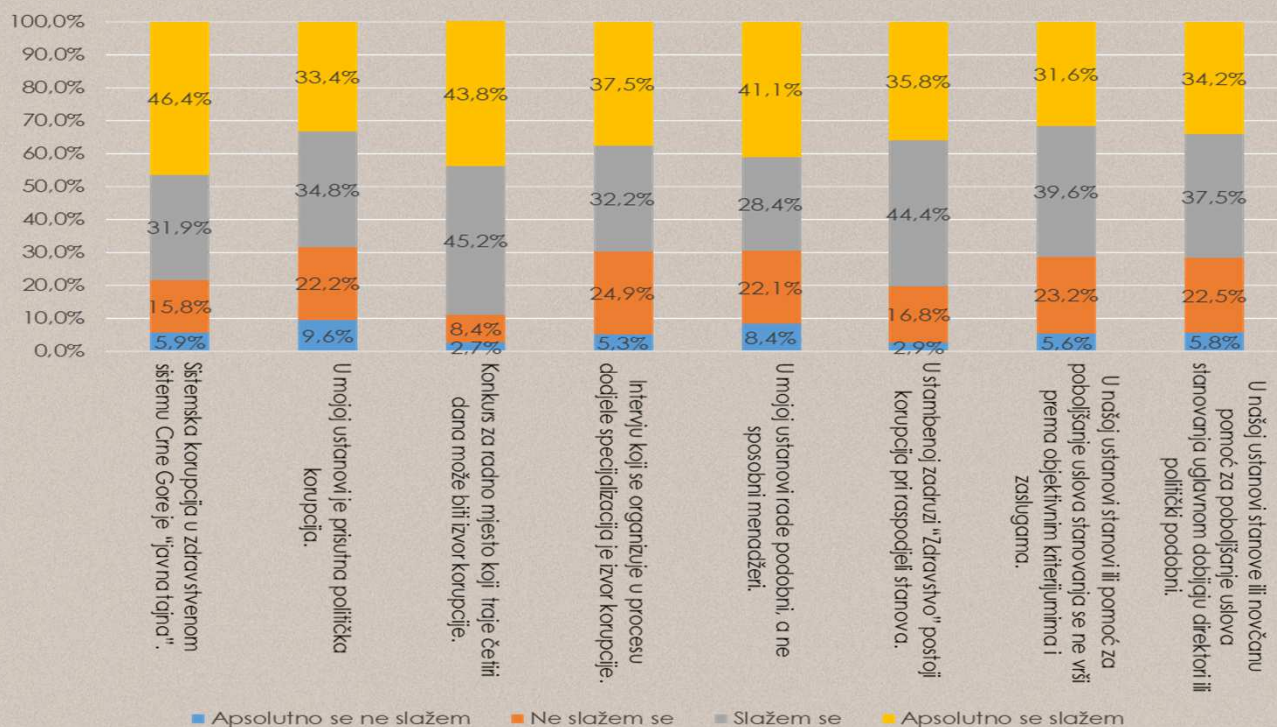

Apsolutno se ne slažem Ne slažem se Slažem se Apsolutno se slažem

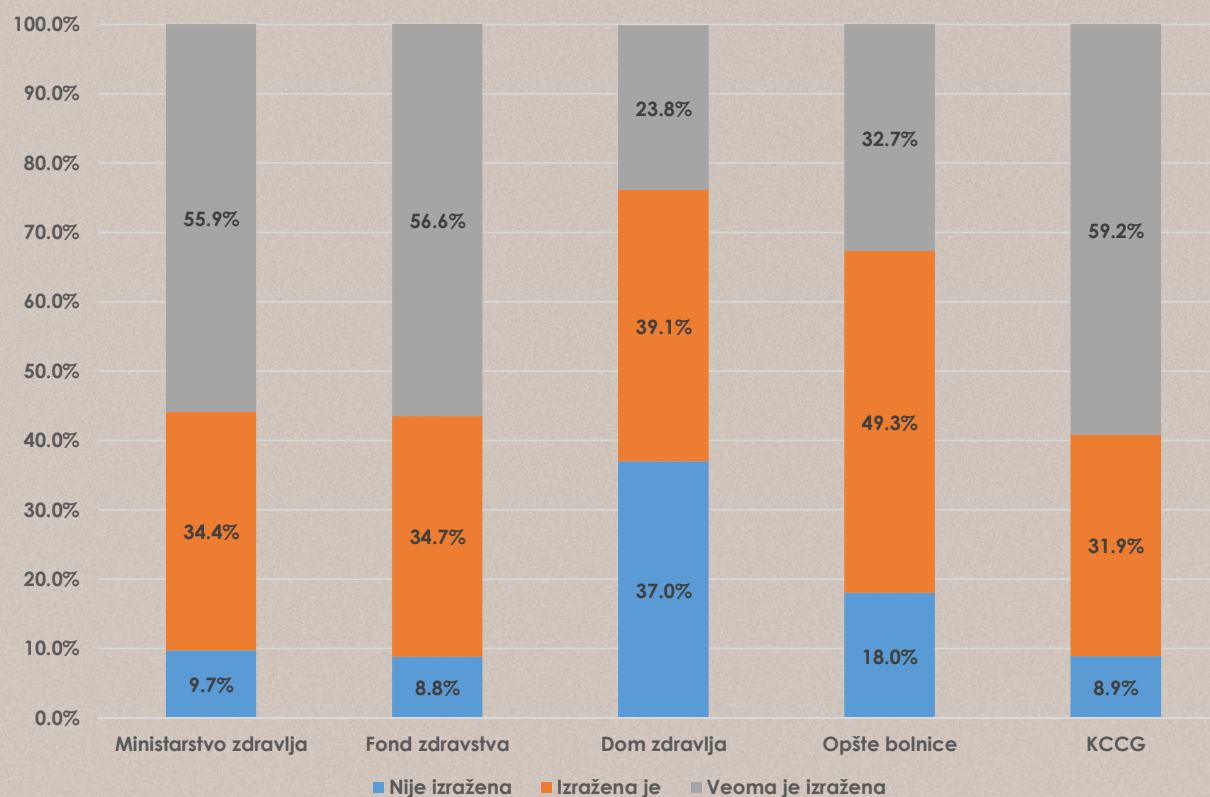
Natpolovična većina anketiranih ljekara smatra da u njihovoj ustanovi postoji **korupcija i u formiranju komisija za dodjelu stanova (66,3%), komisija za slanje na liječenje u inostranstvo (56,6%) i komisija za bolovanje (53,4%).**

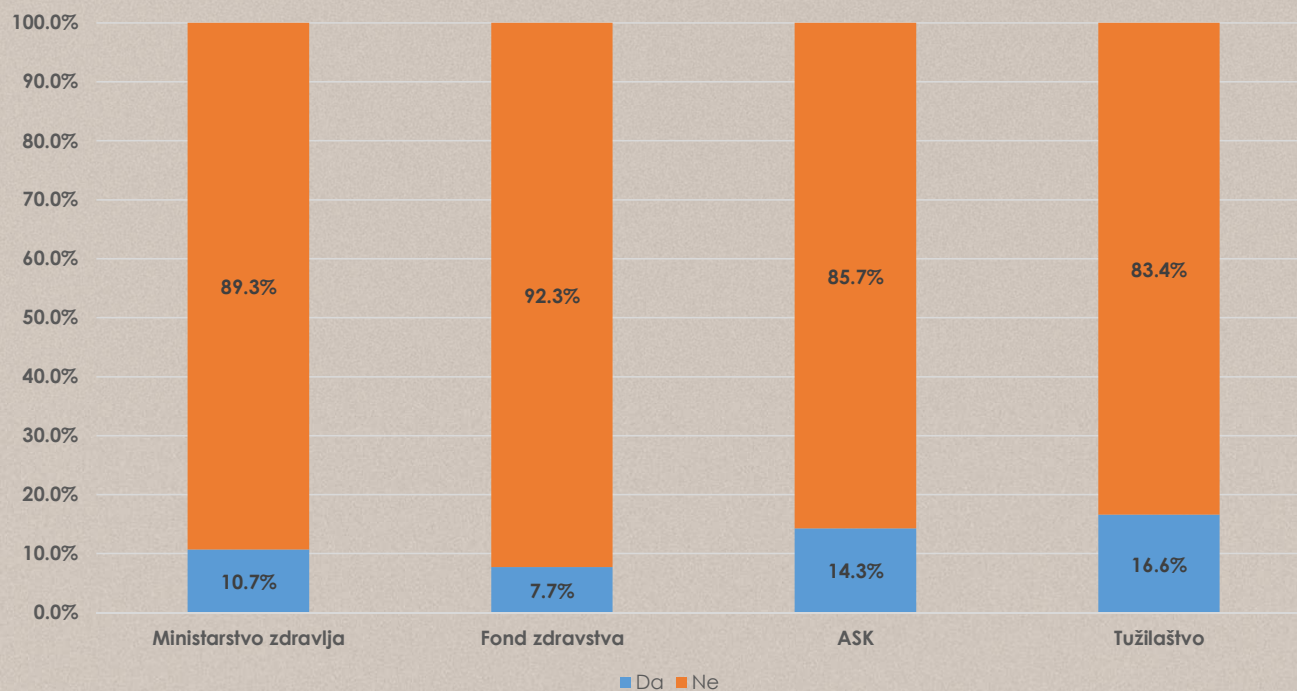
Najveći broj ljekara (89%) smatra da konkurs za radno mjesto koji traje 4 dana može biti izvor korupcije. Preko 2/3 anketiranih ljekara (80,2%) smatra da postoji korupcija u raspodjeli stanova kroz stambenu zadrugu "Zdravstvo". **Veliki broj anketiranih ljekara (78,3%) smatra da je korupcija u zdravstvenom sistemu CG "javna tajna"**. Da je prisutna **politička korupcija** u njihovoj ustanovi smatra **68,2% ljekara**, dok **69,5%** ljekara cijeni da su u njihovoj ustanovi zaposleni podobni, a ne sposobni menadžeri.

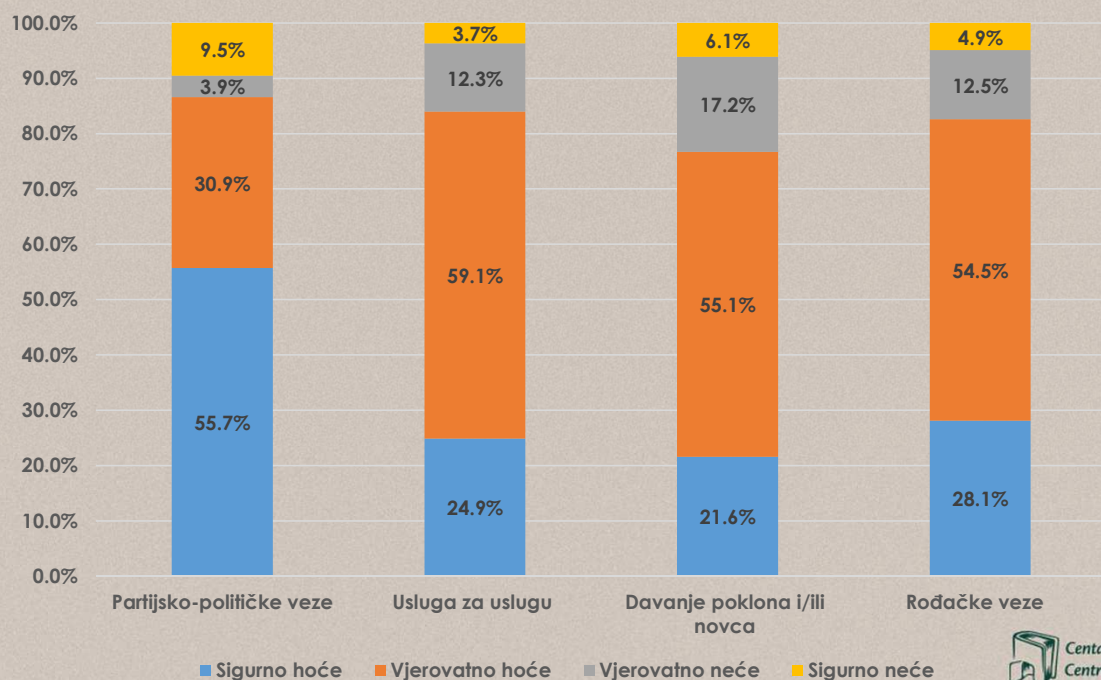
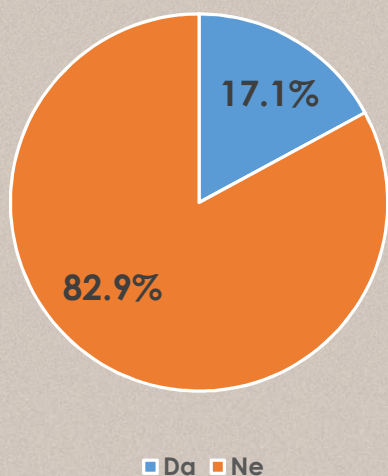
Anketirani ljekari smatraju da je korupcija najizraženija u **FZO (91,3%)**, **Ministarstvu zdravlja (90,3%)** i **KCCG (91,1%)**

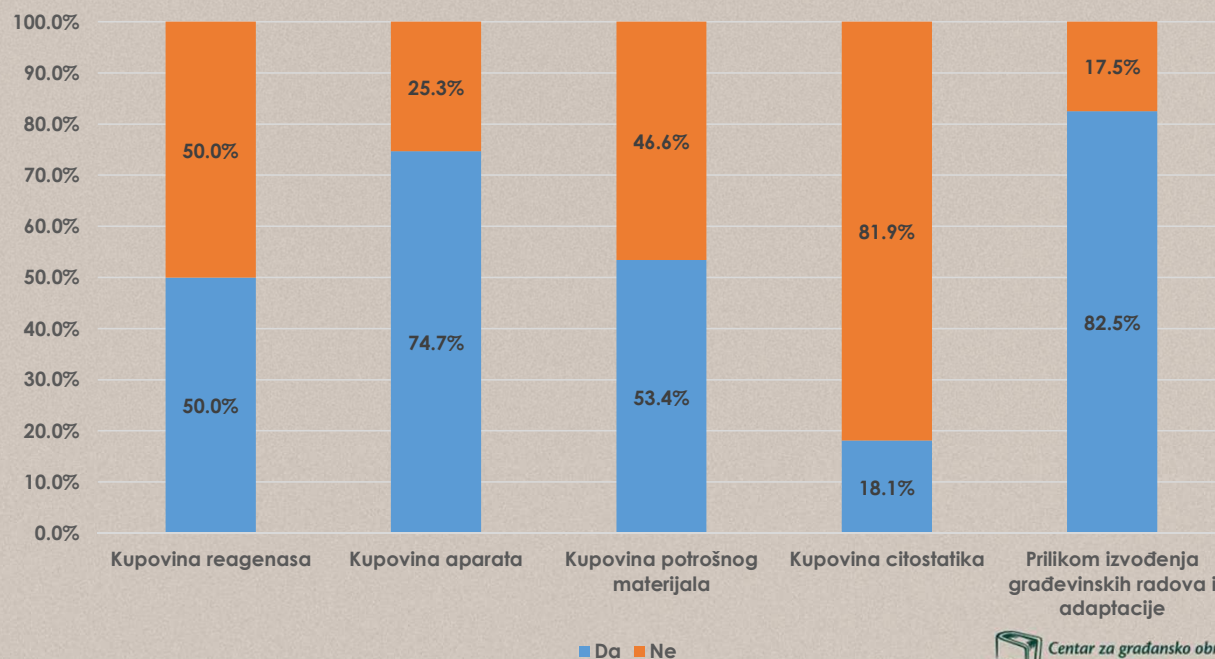
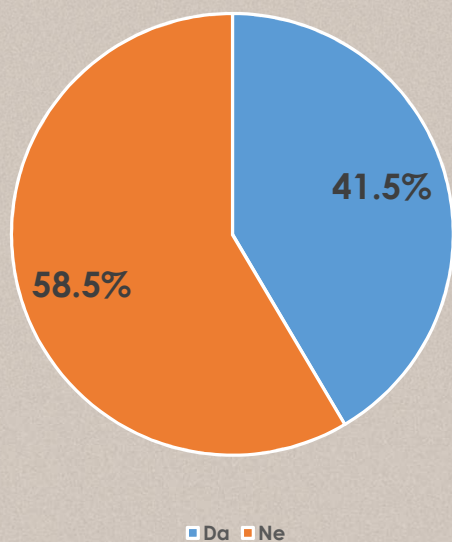
Zabrinjavajuće je da su se gotovo svi anketirani ljekari izjasnili da nadležne institucije **ne preduzimaju** sve zakonske mogućnosti u prevenciji ili borbi protiv korupcije, posebno u **Fondu za zdravstveno osiguranje (92,3%) i Ministarstvu zdravlja (89,3)**

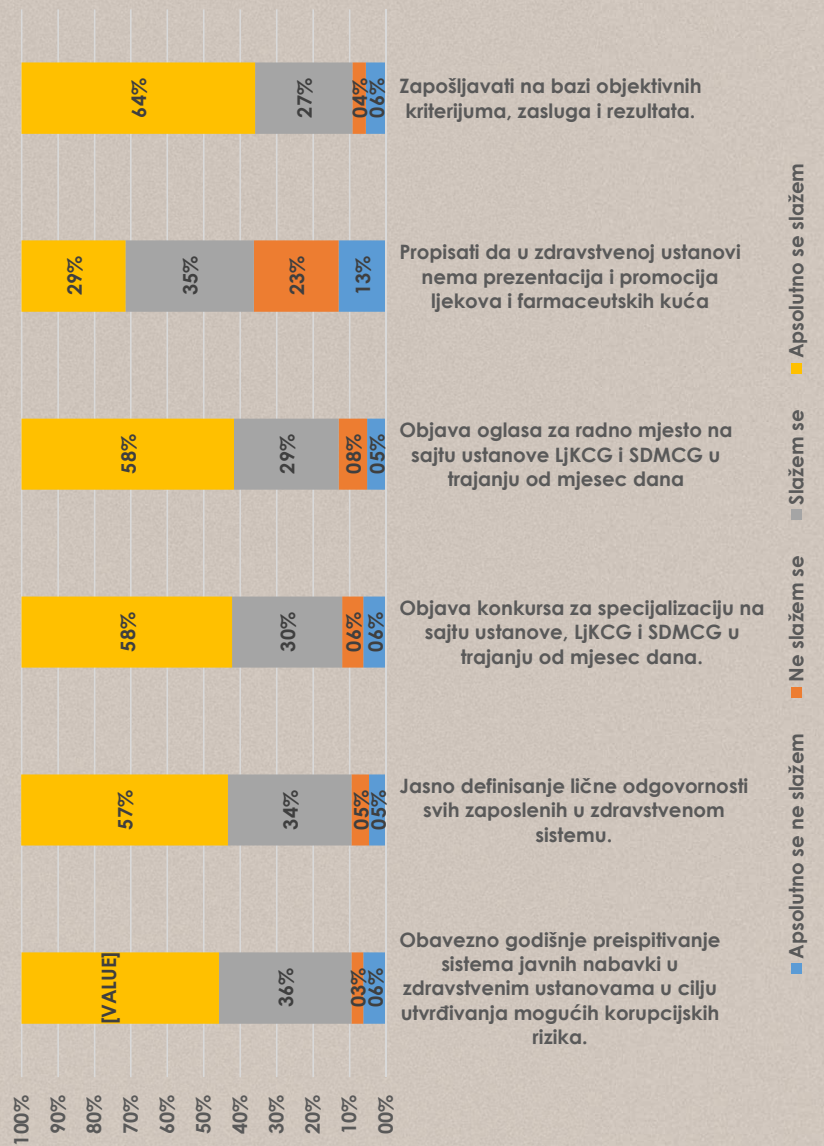
Većina anketiranih ljekara navodi da **nijesu članovi političkih partija** (82,9%) ali prepoznaju da partijsko-političke veze dominantno vode do zapošljavanja (86,6%). Značajno mali broj anketiranih smatra da partijsko-političke veze, usluga za uslugu, davanje poklona/novca, rođачke veze nemaju uticaj na zapošljavanje. Da će do zapošljavanja dovesti i usluga za uslugu (84%) i rođачke veze (82,6%) takođe smatra značajna većina.

Kad je riječ o javnim nabavkama, najveći broj anketiranih ljekara korupciju prepoznaje u **izvođenju građevinskih radova i adaptaciji (82,5%)** i u **kupovini aparata (74,7%)**. Preko polovine anketiranih prepoznaje korupciju u kupovini potrošnog materijala (53,4%) i reagenasa (50%).

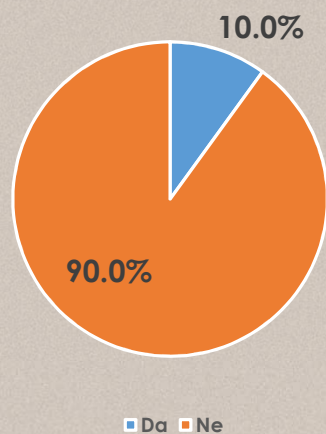
Najveći broj anketiranih ljekara se slaže da postoje mjere koje mogu predstavljati vid prevencije ili borbe protiv korupcije...

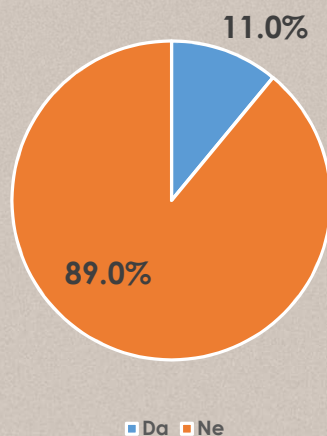
Ogromna većina anketiranih ljekara je **nezadovoljna radom Ministarstva zdravlja (90%) i Fonda za zdravstveno osiguranje (89%).**

Dodatno, **nezadovoljstvo saradnjom sa direktorom ustanove ispoljilo je 56%** anketiranih ljekara.

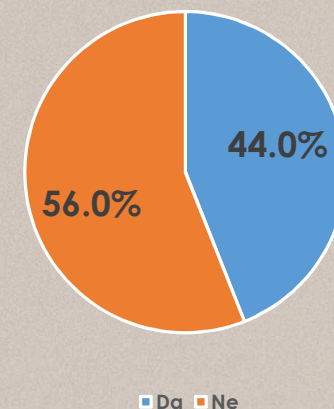
Ministarstvo zdravlja

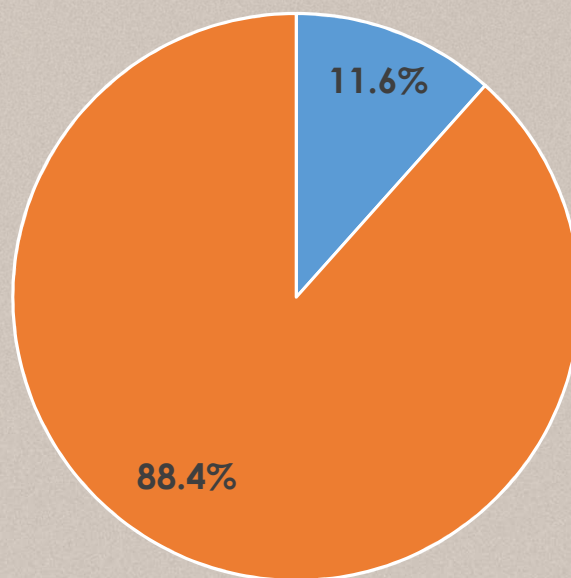
Fond za zdravstveno osiguranje

Saradnja sa direktorom ustanove

Više od 88% anketiranih ljekara smatra da Ministarstvo zdravlja ne reaguje blagovremeno na sugestije u rješavanju prijavljenih problema ili na sugestije o unaprjeđenju službe.

■ Da ■ Ne

DODATNI NALAZI

- Ljekari **sa 10 godina staža**, u statistički značajno većoj mjeri, korupciju vide u **dodjeli specijalizacija po partijskoj osnovi i davanje poklona/novca lekaru** kako bi se dobila ili unaprijedila zdravstvena usluga.
- **Najmanje povjerenja** u efikasnost postojećeg sistema u borbi protiv korupcije u zdravstvenom sistemu imaju lekari **sa više od 20 godina staža** ($\chi^2 = 7,378$; $p = 0,025$).
- **Ljekari na rukovodećim pozicijama** u mnogo većoj mjeri smatraju da korupcija u ustanovama kojima rukovode **ne postoji** ($\chi^2 = 3,906$; $p = 0,045$)
- Ljekari **specijalisti** koji su svjedočili koruptivnom ponašanju kolege ($\chi^2 = 6,280$; $p = 0,043$) skloniji su odluci da **ne prijavljuju korupciju zbog straha od mogućih posljedica** ($\chi^2 = 7,620$; $p = 0,022$)
- U tvrdnju da je „sistemska korupcija u zdravstvenom sistemu Crne Gore **javna tajna**“ **više vjeruju specijalizanti u odnosu na doktore medicine i specijaliste** (ANOVA, $F = 3,216$; $p = 0,042$).

DODATNI NALAZI

- Ljekari sa manje **od 10 godina staža** ($\chi^2 = 9,559$; $p=0,045$), kao i ljekari koji **nemaju rukovodeću funkciju** ($\chi^2 = 7,697$; $p=0,021$) više vjeruju da je „**korupcija veoma izražena u KCCG**“ od ljekara sa dužim stažom.
- Ljekari čija je materijalna situacija **loša** ili **nepodnošljiva** skloniji su uvjerenju da je korupcija veoma izražena u **Ministarstvu zdravlja** ($\chi^2 = 22,739$; $p=0,004$), **Fondu zdravstva** ($\chi^2 = 23,031$; $p=0,003$), **opštim bolnicama** ($\chi^2 = 24,061$; $p=0,002$) i **KCCG** ($\chi^2 = 18,913$; $p=0,015$), da do zapošljavanja dovode **partijsko – političke veze** ($\chi^2 = 28,822$; $p=0,029$), ujedno smatrajući da **Ministarstvo zdravlja** ($\chi^2 = 16,898$; $p=0,002$), **FZO** ($\chi^2 = 11,996$; $p=0,017$), **ASK** ($\chi^2 = 19,937$; $p=0,001$), **tužilaštvo** ($\chi^2 = 30,756$; $p=0,001$) ne preduzimaju sve zakonske mogućnosti u prevenciji ili borbi protiv korupcije.
- Ljekari koji **nemaju rukovodeću funkciju** u mnogo **manjoj mjeri vjeruju** **Ministarstvu zdravlja** ($\chi^2 = 15,573$; $p=0,001$) i **FZO** od ljekara na rukovodećim pozicijama ($\chi^2 = 13,371$; $p=0,001$).
- Ljekari koji **nisu članovi političkih partija** u većoj mjeri su **nezadovoljni** radom **Ministarstva zdravlja** ($\chi^2 = 6,651$; $p=0,01$), **saradnjom sa direktorom ustanove** ($\chi^2 = 3,936$; $p=0,047$) i **vjeruju da do zapošljavanja dovode partijsko-političke veze** ($\chi^2 = 19,867$; $p=0,001$) kao i **radnje usluga za uslugu** ($\chi^2 = 11,117$; $p=0,011$)

STRUKA ISPRED POLITIKE!

- korupcija u zdravstvu iz ugla ljekara -

Sindikata doktora medicine Crne Gore u partnerstvu sa Ljekarskom komorom Crne Gore realizuje projekat "Struka ispred politike!!!" podržan u okviru programa "Smjestimo korupciju u muzej" Centra za građansko obrazovanje (CGO), a finansiran iz fondova Evropske Unije.